

SUstyrelsen
SPS-enheden
24. november 2005

J. nr. 2005-4182/høring i øvrigt

Statusrapport over de foreløbige erfaringer med SU-handicaptillæg

1. Indledning

Den 1. august 2005 har reglerne om tillæg til uddannelsessøgende i videregående uddannelser med varig funktionsnedsættelse været gældende i et år. Tillægsordningen indførtes ved lov nr. 1225 af 27. december 2003 om ændring af loven om statens uddannelsesstøtte (SU-loven).

Som det fremgår af Folketingets Uddannelsesudvalgs Betænkning af 11. december 2003 over lovforslaget (L 81), skal Undervisningsministeriet fremlægge en status over de foreløbige erfaringer med ordningen, når den har fungeret i et år.

På den baggrund er rapporten udarbejdet. Den skal i henhold til udvalgsbetænkningen sendes til høring hos de myndigheder og organisationer, der blev hørt i forbindelse med lovforslagets fremsættelse. Daværende undervisningsminister Ulla Tørnæs gav desuden tilsagn om at drøfte de indvundne erfaringer med partierne bag aftalen af 6. november 2003 om tillægsstipendiet og med folketingets uddannelsesudvalg.

Statusrapporten indeholder en redegørelse for reglerne i SU-loven og de foreløbige erfaringer med ordningen, herunder en statistisk belysning af bl.a. antallet af ansøgninger og støttens omfang.

2. Formålet med ordningen

Det fremgår af SU-lovens § 7 stk. 2, at studerende i videregående uddannelser, som på grund af varig fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse har meget betydelige begrænsninger i evnen til at påtage sig erhvervsarbejde ved siden af en videregående uddannelse, kan få et stipendium som tillæg til SU.

Ifølge SU-bekendtgørelsens § 19 a, stk. 3, tager SUstyrelsen stilling til ansøgninger om tillægsstipendium efter lovens § 7, stk. 2, ud fra en vurdering af arten og graden af funktionsnedsættelsen og på baggrund heraf en vurdering af funktionsnedsættelsens betydning for den uddannelsessøgendes evne til at påtage sig et erhvervsarbejde som andre uddannelsessøgende.

Nogle handicappede studerende har en begrænset evne til at påtage sig et erhvervsarbejde og kan derfor ikke som andre uddannelsessøgende supplere deres SU med indtægter fra erhvervsarbejde. Studerende med handicap har tidligere været henvist til at søge kommunernes socialforvaltninger om økonomisk støtte efter revalideringsbestemmelserne, hvor den studerende vurderes ud fra studieegnhed og mulighederne for efterfølgende beskæftigelse. Det kaldes det dobbelte optag, fordi uddannelsessøgende med handicap således både bliver vurderet ud fra studieegnhed og ud fra de muligheder for efterfølgende beskæftigelse, som uddannelsen giver. Loven betyder, at en række studerende i videregående uddannelser med handicap bliver ligestillet med andre studerende med hensyn til at vælge uddannelse.

3. Erfaringer med handicaptillæg det første år 2004-05

SUstyrelsen har i perioden 1. august 2004 til 31. juli 2005 modtaget 581 ansøgninger om handicaptillæg, hvoraf 352 støttemodtagere har fået bevilget handicaptillæg, og 153 studerende har fået afslag. I 42 tilfælde har styrelsen henlagt ansøgningen. Det sker i de tilfælde, hvor styrelsen eksempelvis ikke modtager svar fra den studerende på anmodning om f.eks. nyere eller supplerende lægelige oplysninger, eller hvis ansøgeren overgår til forsørgelse på anden offentlig ydelse, f.eks. revalidering. Pr. 31/7-2005 var i alt 34 sager under behandling. I forbindelse med forarbejderne til loven forventede man, at der ville komme ca. 600 - 800 ansøgninger om handicaptillæg pr. år.

Tabel 1. Ansøgninger vedrørende SU-tillægsstipendium modtaget indtil 31/7 - 2005*

	Ansøgninger	
	antal	%
Ansøgninger i alt	581	100
Heraf		
afgjorte sager pr. 31/7 - 2005	505	87
ikke afgjorte sager	34	6
henlagte sager	42	7

* Der foretages ingen revurdering af støttemodtagerens berettigelse til at modtage tillægget ved følgende typer af ansøgninger, som derfor ikke er medtaget i statistikken: Modtagere af SU tillægsstipendium, som skifter uddannelsesretning, skal via en ansøgning rette henvendelse til styrelsen for at opretholde sit tillægsstipendium. En støttemodtager, hvis klippekort er brugt op, men som samtidig er berettiget til slutlån, kan opretholde sit tillægsstipendium.

Årsagerne til, at en studerende søger om handicaptillæg, er primært fysiske handicaps, som f.eks. medfødte handicaps, herunder manglende eller stærk nedsat syn eller hørelse, sygdomsrelaterede handicaps og/eller ulykkestilfælde. Derudover har studerende med psykiske sygdomme som f.eks. skizofreni, mani-depressivitet og langvarige og svære depressioner søgt handicaptillæg. En tredje gruppe omfatter studerende med læse/skrive-vanskeligheder. Kun i få tilfælde har styrelsen vurderet, at en studerende havde læse/skrive-vanskeligheder i en sådan grad, at det er tillagt betydning for erhvervsevnen og dermed har udløst et handicaptillæg. Det bemærkes, at modtagere af specialpædagogisk støtte (SPS) ikke nødvendigvis også vil være berettiget et handicaptillæg. Det beror på, at SPS skal kompensere for de studiemæssige følger af handicap, mens handicaptillægget skal kompensere for den nedsatte erhvervsevne.

Tabel 2. Støtteansøgere i perioden 1/8-2004 – 31/7-2005 fordelt på funktionsnedsættelsestype. Særskilt efter tildeling af tillæg.

	Godkendt tillæg		Afslag		I alt	
	antal	%	antal	%	antal	%
Varigt nedsatte bevægelsesfunktioner	75	67	37	33	112	100
Hørenedsættelse	31	74	11	26	42	100
Psykisk funktionsnedsættelse	86	90	10	10	96	100
Læse/skrivevanskeligheder	3	12	23	88	26	100
Neurologiske lidelser	65	90	7	10	72	100
Ryglidelser	16	52	15	48	31	100
Synsnedsættelse	15	63	9	38	24	100
Andet	67	66	35	34	102	100
I alt	358*	71	147	29	505	100

* Inkl. 6 personer, der efter godkendelse af tillæg, valgte denne støtte fra. Årsag til fravalg ukendt.

I rubrikken ”Andet” fremgår det, at 67 studerende har modtaget handicaptillæg. Rubrikken ”Andet” omfatter lidelser som eksempelvis hjertesygdomme, cystisk fibrose, mave/tarmlidelser, AIDS, nyrelidelser etc.

3.1 Administration af ansøgningerne om handicaptillæg

Ansøgningerne behandles individuelt og ud fra en vurdering af arten og graden af funktionsnedsættelsen og dennes betydning for arbejdsevnen i forhold til et studiejob. Sagsbehandlingen baseres på journaloplysninger fra speciallæger eller udtalelser fra hospitaler og/eller speciallæger. Der tages ikke hensyn til, om funktionsnedsættelsen medfører et øget tidsforbrug under uddannelsen.

Arbejdsevnevurderingen baserer sig relativt snævert på arten og graden af funktionsnedsættelsen, og er derfor meget afhængig af, at den lægelige dokumentation er fyldestgørende. Når det ikke er tilfældet, kan styrelsen anmode om en ny speciallægeundersøgelse, og styrelsen har desuden mulighed for at inddrage oplysninger fra bopælskommunen, hvis den studerende har søgt om revalidering eller været i arbejdsprøvning, og fra forsikringsselskaber og skattemyndighederne med henblik på vurdering af indkomstforhold i tidligere år.

Styrelsen har truffet aftale med Arbejdsskadestyrelsen (ASK), som efter styrelsens anmodning afgiver vejledende udtalelser, som er principielle og dermed praksisskabende. ASK har mange års erfaring og ekspertise med vurdering af funktionsevnetab og arbejdsevne, baseret på lægefaglig bistand. ASK har pr. 31. juli 2005 vurderet ca. 130 ansøgninger om handicaptillæg.

Fyldestgørende lægeoplysninger er af afgørende betydning for sagsbehandlingen. 3 ud af 4 ansøgninger har vist sig at være vedlagt mangelfulde eller forældede lægelige oplysninger. I nogle tilfælde er der ingen lægelige oplysninger med ansøgningen. Erfaringer fra det første år viser, at den studerende typisk er i besiddelse af fyldestgørende journaloplysninger og/eller anden lægelig dokumentation, fordi han f.eks. har haft en arbejdsskadesag eller ulykkeforsikringssag.

Nogle studerende har været udsat for alvorlige ulykkestilfælde, som har medført en meget betydelig funktionsnedsættelse. I enkelte sager har det ud fra en lægelig vurdering ikke været muligt at vurdere de vedvarende følger efter ulykken, men i disse tilfælde har styrelsen valgt at bevilge et tidsbegrænset handicaptillæg. Når bevillingen stopper, har den studerende mulighed for at søge på ny.

Mange speciallæger og hospitalsafdelinger forventer i øvrigt, at det er de offentlige myndigheder, der skal indhente de lægelige oplysninger. Manglende, mangelfulde eller gamle lægelige oplysninger betyder, at sagsbehandlingen er tidskrævende og ressourcekrævende, fordi der enten skal rekvireres lægelige oplysninger eller anmodes om en fornyet undersøgelse og efterfølgende speciallægeerklæring.

For at afkorte ventetiden på en ny undersøgelse og efterfølgende speciallægeerklæring har styrelsen indgået en aftale med speciallæger om benyttelse af en speciallægedatabase. Gennem databasen kan styrelsen kontakte speciallæger i hele landet og inden for alle fagområder med henblik på at indhente tilbud om undersøgelse og speciallægeerklæring og derefter vælge specialist ud fra pris og tid. Styrelsen forventer, at ventetiden på en fornyet undersøgelse kan nedbringes mærkbart. Derudover har styrelsen i samarbejde med speciallægeforeningen udarbejdet en særlig blanket til indhentning af de relevante lægelige oplysninger, der direkte relaterer sig til den studerendes lidelse/handicap i forhold til arbejdsevnen. Det forventes også, at denne blanket vil bidrage til at nedsætte sagsbehandlingstiden. Tabel 3 illustrerer, at sagsbehandlingstiden er nedbragt væsentligt fra 2004 til 2005.

Tabel 3 Ekspeditionstid for ansøgninger afgjort i perioden 1/8-2004 - 31/7 2005

Dage	Ekspeditionstid for ansøgninger					
	2004			2005		
	antal	%	akkumuleret	antal	%	akkumuleret
1-30	37	12	12	79	41	41
31-60	46	15	27	61	32	73
61-90	64	21	47	29	15	88
91-125	68	22	69	11	6	94
> 125	97	31	100	13	7	100
I alt	312	100	100	193	100	100

Tabellen viser, at i 2004 var 47 procent af de bevilgede tillægsstipendier tildelt indenfor 3 måneder. I første halvår af 2005 var 88 procent af bevilgede tillægsstipendier behandlet færdig indenfor 3 måneder. Dette skyldes flere faktorer. Dels har Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelser i ansøgningerne bidraget til at fastsætte graden for, hvornår en lidelse er af en sådan grad, at en ansøgning udløser et tillægsstipendium. Sagstyper, der tidligere blev sendt til Arbejdsskadestyrelsen, bliver således nu afgjort i SUstyrelsen uden forudgående konsultation hos Arbejdsskadestyrelsen, idet udtalelser fra Arbejdsskadestyrelsen i forbindelse med tidligere lignende sager har dannet præcedens. Dels har samarbejdsaftalen med speciallægedatabasen bidraget til, at der hurtigere kan rekvireres en ny speciallægeundersøgelse samt speciallægeerklæring. Endelig har udarbejdelsen af blanketten ”Lægeerklæring til SU-styrelsen” bidraget til, at der indhentes mere præcise oplysninger om den studerendes handicap. Blanketten er udarbejdet og godkendt af Speciallægeforeningen i samarbejde SUstyrelsen.

4. Tildelingen af støtte fordelt på alder og uddannelseskategori

Tabel 4 Tildelt SU-støtte til handicappede (pr. ultimo juli 2005) for perioden 1/8 2004 – 31/7 2005, fordelt på alder

Alder	Stipendium			Lån	
		I alt	Heraf tillæg		
pr. 31.12. 2005					
	Antal	----- mio. kr. -----		antal	mio. kr.
18 - 19 år	1	0,2	0,1	0	0
20 - 24 år	162	18,6	10,4	59	1,5
25 - 29 år	121	13,8	7,4	84	2,3
>=30 år	68	7,2	3,8	50	1,4
I alt	352	39,7	21,8	193	5,2
heraf kvinder	240	27,6	14,9	136	3,7

Tabel 5 Tildelt SU-støtte til handicappede (pr. ultimo juli 2005), for perioden 1/8 2004 – 31/7 2005, fordelt på uddannelseskategori

Uddannelses-kategori	Stipendium			Lån	
		I alt	Heraf tillæg		
	Antal	----- mio. kr. -----		Antal	Mio. kr.
- KVVU	31	3,3	1,8	15	0,4
- MVU	122	13,0	7,2	69	1,7
- LVU	192	22,7	12,3	105	3,0
VU i udlandet	7	0,7	0,5	4	0,2
VU i alt	352	39,7	21,8	193	5,2

Sammenfatning:

Lov nr. 1225 af 27. december 2003 om ændring af loven om statens uddannelsesstøtte (tillæg til uddannelsessøgende i videregående uddannelser med varig funktionsnedsættelse) blev vedtaget af Folketinget med det formål at ligestille handicappede studerende i videregående uddannelser med andre studerende med hensyn til at kunne vælge uddannelse, uden at den studerende både skulle vurderes ud fra studieegnethed (den studerende skal være optagelsesberettiget på den pågældende uddannelse) og ud fra de muligheder for efterfølgende beskæftigelse, som uddannelsen giver (kravet om, at den pågældende uddannelse på så kort tid som muligt skal kunne bringe den handicappede ind i eller tilbage til en erhvervsmæssig tilværelse eller bidrage til en væsentlig forbedring af dennes erhvervsmæssige situation).

Erfaringerne fra det første år (1. august 2004 – 31. juli 2005) viser, at 581 har søgt om handicaptillæg. Heraf har 352 støttemodtagere har fået tillæg, mens 153 har fået afslag, resten er henlagt grundet manglende oplysninger hhv. under behandling (tabel 1).

De ansøgere, som får handicaptillæg, fordeler sig navnlig på ansøgere med varigt nedsat bevægelsesfunktion, psykisk funktionsnedsættelse, neurologiske lidelser, hvortil kommer en stor, blandet gruppe af lidelser (tabel 2).